

Posudek oponenta na diplomovou práci

Autor: František Matějčík

Název: Československé hudební elity na přelomu osmdesátých a devadesátých let dvacátého století

Diplomová práce Františka Matějčíka se zabývá tím, jak vnímala společnost populární zpěváky před rokem 1989 a jak se změnil její náhled na počátku devadesátých let, kdy se zvláště někteří zpěváci stali symboly komunistického režimu. Téma se svou podstatou dotýká více oborů – přinejmenším historie, kulturologie a sociologie a směřuje k otázkám „národní“ paměti a reflexe minulosti.

Metoda orální historie, na níž autor diplomové práce svůj text vystavěl, je proto logická a odůvodnitelná. Byl zvolen kvalitativní výzkum a s tím související omezený vzorek narátorů – 6, a to jak samotní zpěváci, tak manažeři stojící v pozadí. Z hlediska systémového přístupu by nepochybně textu prospělo, pokud by nebyl omezen na tyto dvě sféry, ale zabýval se i některými dalšími významnými funkcemi – např. pracovníky ministerstva kultury, vedoucími pracovníky krajských kulturních středisek (tzv. agentur – Pragokonzert atd.), nebo povolovacími orgány (odbornými ONV). Typologicky úzký výběr narátorů výrazně omezil vypovídací hodnotu a u obhajoby by mělo být zdůvodněno, proč typologicky byli narátoři tak úzce vymezeni.

Zásadní výtka ale směřuje k struktuře textu. Diplomová práce by měla být především vlastním textem autora, z cca 120 stran ovšem plných cca 85 tvoří doslovné přepisy rozhovorů a následuje pouhopouhá desetistránková analýza (!). Zbylé strany jsou metodologií a popisem historického rámce, kde lze navíc nalézt faktografické chyby (např. Gorbačov se nestal generálním tajemníkem „ÚK SSS“, s. 11 – žádná taková strana neexistovala, stejně jako po nástupu Gorbačova už nebylo pragmatické křídlo strany drženo „v šachu s konzervativním křídlem Vasilu Bil'aka“. s. 12 – Bil'ak se stal po Gorbačovově nástupu bezprizorní postavou). Tyto a podobné nepřesnosti vyvěrají z malého okruhu sekundární literatury. Ostatně mimo zmíněných rozhovorů už v textu nenalezneme použit žádný pramen a jen několik odborných knih.

Diplomové práci chybí obecnější rámec a kritika pramenů – o systému krajských agentur a kvalifikacích v textu není takřka ani slovo, o honorářové politice autor vychází jen z toho, co je mu řečeno, aniž by se podíval do tehdejšího zákona a podzákonných norem. Na několika místech v textu se například opakuje tvrzení (když vychází z výpovědí narátorů), že hvězdy československého popu 80. let museli tvrdě dřít, protože honoráře byly nízké – ona to není ale tak úplně pravda, protože jednak si na slušné peníze mohli přijít na koncertech, jednak (a to především) velmi dobře vydělávali na prodejích desek a poplatcích za hraní jejich písní v rozhlase a televizní vystoupení.

Textu by proto výrazně prospěla širší a rozmanitější pramenná základna, hlubší analýza a kvalitní zpracování systémového rámce, v němž se zpěváci jako takoví vůbec pohybovali. Text proto z mého hlediska postrádá výraznější vypovídací hodnotu a ztrácí na aspiraci stát se odbornou studií. K ocenění může být to, že se autorovi diplomky podařilo nashromáždit některé reprezentativní osobnosti k výpovědím.

V celku proto diplomovou práci považuji za málo podařenou, s velkým množstvím jak systémovým, tak dílčích nedostatků. Navrhuji ji proto – v případě srozumitelné obhajoby – ohodnotit nejlépe stupněm dobře.

.....
PhDr. Přemysl Houda, PhD.

V Praze 10.6.2012